

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych działającego
w ramach Rady Dialogu Społecznego z dnia 7 czerwca 2019 r.

Miejsce posiedzenia: Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w Warszawie, sala „A”.

Posiedzeniu przewodniczył: Wojciech Nagel w zastępstwie Jana Klimka.

W spotkaniu uczestniczyli członkowie Zespołu, zaproszeni goście oraz Marcin Zieleniecki Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Przyjęto następujący porządek obrad:

1. Dyskusja w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o PPK- informacja Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii.
2. Kontynuacja dyskusji w sprawie wniosku OPZZ dot. zakwalifikowania zawodu Strażnika Miejskiego jako formacji umundurowanej w której wykonuje się prace o szczególnym charakterze.
3. Sprawy różne.

Ad.1

Wojciech Nagel BCC-ZP przywitał członków Zespołu i zaproszonych gości. Przeszedł do omawiania punktu pierwszego porządku obrad.

Małgorzata Jarosińska-Jedynak Podsekretarz Stanu Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju przedstawiła projekt ustawy o zmianie ustawy o PPK.

Paweł Borys Prezes PFR uzupełnił kwestie dot. FRD. FRD w obecnej postaci nie ma sensu z punktu widzenia polskich finansów publicznych. 85% aktywów funduszu rezerwy demograficznej jest inwestowana w skarbowe papiery wartościowe. Z perspektywy finansów

publicznych jest księgowany przychód a z drugiej strony MF księguje wydatek. Warto wyeliminować nieefektywność, która występuje w sferze finansów publicznych. Po przeanalizowaniu podobnych funduszy, funkcjonujących w innych krajach wskazano, że proponowane przepisy ustawy mogą w sposób istotny podnieść zasadność i efektywność działania FRD w systemie finansów publicznych.

Bogdan Grzybowski OPZZ powiedział, że są w trakcie konsultacji. Z pierwszych uwag, które spłynęły można wywnioskować pozytywne odniesienie się do likwidacji OFE. Jednocześnie wskazał, że likwidacja OFE zmniejsza bezpieczeństwo przyszłych emerytów. Jeżeli przesuniemy pieniądze z OFE na IKE to w przyszłości otrzymamy mniejszą emeryturę. Jest to szczególnie ryzykowne dla osób z niskimi zarobkami. Wpłaty z IKE co do zasady nie są emeryturą. Publiczny, repartycyjny system emerytalny to podstawa funkcjonowania systemów emerytalnych w państwach, gdzie nie przyjęto systemu kapitałowego a osoby, które krytykują ZUS wypierają ze świadomości, że dzięki emeryturom z tej instytucji zapewniane są środki do życia ich rodzicom, dziadkom. Dodał, że waloryzacja w ZUS w ostatnich latach była wyższa niż stopa zwrotu z inwestycji w akcje/obligacje. Podkreślane jest to, że prywatyzacja środków z II filara jest sprzeczna z interesem publicznym. Następnie wskazał wyliczenia i podsumował, że rząd powinien zlikwidować OFE, ale całość pieniędzy skierować do ZUS. Likwidacja OFE oznacza koszty dla FRD, to jest efekt przejęcia przez PFR zarządzania i koszty dla NFZ, do 2020 r. uszczuplenie o 1 mld zł.

Bogdan Kubiak NSZZ „Solidarność” zapytał o dalsze funkcjonowanie IKE i IKZE. Jednocześnie zapytał o suwak (deadline 28.02.2021) rozumie, że osoby nabywające prawa emerytalne po tym terminie, też będą miały założone IKE.

Antoni Kolek Pracodawcy RP przypomniał, że jeszcze niedawno, rząd mówił, że będzie to prywatyzacja środków z OFE. Poprosił o doprecyzowanie czy będzie możliwość wypłacania środków z IKE przed 60/65 rokiem życia. Czy uczestnicy nowo powstałych IKE będą mieli wpływ na politykę inwestycyjną podmiotu, do którego zostaną dopisani. Dodatkowo zapytał o kwestię prywatności środków. Należy się zastanowić nad konstrukcją zmiany OFE na IKE i poruszyć temat 15% opłaty przekształceniowej.

Waldemar Lutkowski FZZ poprosił o doprecyzowanie kwestii prywatności środków i skomplikowanego charakteru opłaty.

P. Borys przedstawił cel zmian tj. stworzenie silnego dodatkowego filara kapitałowego i uporządkowanie systemu w taki sposób, żeby nie było z perspektywy ubezpieczonych niepewności czy system jest prywatny czy publiczny. Wskazał trzy podstawowe rozwiązania emerytalne: emerytura dożywotnia z ZUS finansowana ze składki emerytalnej; filar PPE, filar indywidualny IKE lub IKZE. Odnosząc się do stwierdzenia, że nastąpi spadek emerytur z ZUS, to jest to efekt matematyczny, jeżeli część składki jest ewidencjonowana na koncie OFE, która była wpłacana z podziału składki emerytalnej to wiadomo, że kapitał zapisany na koncie w ZUS, czy koncie podstawowym, subkoncie będzie mniejszy. Z perspektywy uczestnika OFE jest to neutralne, jeśli chodzi o wartość środków, które będzie posiadał po osiągnięciu wieku emerytalnego, bo będzie mógł wypłacić te środki z innego źródła z IKE. Tu jest kwestia do dyskusji czy to powoduje jakieś ryzyko z perspektywy dochodu osoby ubezpieczonej na emeryturze, zabezpieczenia tego dochodu w długim terminie i czy jest zasadne wprowadzenie rozwiązań w których środki z IKE z filara kapitałowego byłyby rozkładane na więcej lat. Biorąc pod uwagę stan aktywów uczestników OFE to rozwiązanie proponowane przez Ministerstwo przeniesienia środków na IKE i możliwości ich wypłaty nie powoduje zagrożenia zwiększenia istotnego ryzyka słabej sytuacji finansowej poprzez nie rozłożenie tych środków w postaci emerytury dożywotniej. Uczestnicy OFE mają wybór, każdy według swoich preferencji może podjąć decyzję czy chce mieć środki przeniesione na konto FUS i emeryturę dożywotnią czy chce korzystać z dziedziczenia i możliwości gromadzenia dodatkowego kapitału i posiadania środków na IKE. W sprawie opłaty przekształceniowej, powiedział, że jest to uczciwe rozwiązanie. Zaproponowana formuła IKE ma na celu zabezpieczenie wartości środków.

Adam Chludzinski ekspert Konfederacja Lewiatan kwestia prywatności środków powinna być wprost odzwierciedlona w ustawie. Zaproponował przekazywanie deklaracji wyłącznie do ZUS. Odnosił się do podmiotowego wyłączenia spod działania ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy.

Dorota Chlebosz Dyrektor Departamentu Prawnego Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju odniosła się do prywatności środków. Szukając analogii do rozwiązań prawnych, wskazała instytucję ograniczonych praw rzeczowych. Sytuacja prawna z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego odnośnie publicznego charakteru środków jest różna, ale chyba

trudno też powiedzieć, że są to środki prywatne sensu stricto. Chodzi o to, aby to były prywatne środki, ale ich prywatność się uzewnętrznia z osiągnięciem wieku emerytalnego.

A. Chłodziński wskazał, że można obecnie wypracować rozwiązanie, aby w przyszłości nie dało się tego stanowiska podważyć.

D. Chlebosz powiedziała, że nie są temu przeciwni, ale podkreśliła roztropność i rozważność, bo wchodzimy w system zabezpieczenia społecznego na przyszłość. Następnie wskazała, że uwagi do projektu należy przysłać na adres ofe@miir.gov.pl. IKE będzie można łączyć, ustawa w przepisach przejściowych przewiduje dwuletni okres przejściowy. Na dzień dzisiejszy nie przewiduje się zupełnego zlikwidowanie OFE i przelania całości do ZUS.

Jan Stefanowicz BCC-ZP ustrojowo i od strony systemowej rozstrzygnięcie co do własności środków nie jest skutkiem przyjmowanych rozwiązań, tylko podstawowym. Upieraliśmy się, żeby wpisać prywatność przy wprowadzonych nowych formach, dlatego, że jest to wyraźne rozstrzygnięcie ustawowe. Złe umieszczanie instytucji w regulacjach prawa prywatnego i publicznego nie może przesądzać o takich sprawach jak własność. Interpretacja nie może opierać się na wadach legislacyjnych, a Trybunał Konstytucyjny będzie musiał o tym orzec. Na dziś, kwestią jest uporządkowanie praktycznych elementów, zgranie terminów, wskazanie efektu, który chcemy uzyskać. Rozwiązanie powinno być: efektywne; służyć rynkom w tym giełdowemu; zrozumiałe dla ludzi (środki służące zabezpieczeniu emerytalnemu).

A. Kolek zapytał czy będzie możliwość prowadzenia dwóch IKE jednocześnie oraz jak to będzie wyglądało w kontekście art. 30 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o wynagrodzenie za zarządzanie PFR w razie braku rentowności prowadzonej polityki inwestycyjnej.

W. Nagel wskazał na podstawie prowadzonych przez siebie badań, że polityka inwestycyjna zagranicznych funduszy rezerwy demograficznej czy społecznej obejmuje inwestycje bezpośrednie, inwestycje w akcje i infrastrukturę. Wskazał, na finansowanie przez fundusze polityki infrastrukturalnej (m.in. Irlandia, Norwegia). Przypomniał, że 3 lata temu była koncepcja, która przenosiła 25% aktywów OFE do FRD - do około 60 mld zł, która teraz uległa

zmianie. Kwestia funkcjonowania w dotychczasowej formule FRD bez podobnego wzmocnienia, w tej sytuacji staje się wątpliwa.

P. Borys wskazał, że chodzi o to, żeby wartość środków zarządzanych przez PFR była efektywnie zarządzana. Podał przykłady międzynarodowe, gdzie średnio 55% aktywów funduszy jest zarządzanych aktywnie, 45% pasywnie. Przy zarządzaniu pasywnym koszty, które trzeba ponieść nie są aż tak duże. Zarządzanie aktywne wymaga stworzenia innego rodzaju kompetencji np. inwestycje infrastrukturalne. Wskazał koszty na infrastrukturę, zarządzanie, zespół.

W. Nagel zakończył punkt 1 porządku obrad.

Ad.2

B. Grzybowski dokonał wprowadzenia do tematu. Dodatkowe uzasadnienie do zakwalifikowania zawodu strażnika miejskiego jako formacji mundurowej w której wykonuje się pracę o szczególnym charakterze, stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Mariusz Kaźmierczyk ekspert OPZZ odniósł się do stanowiska CIOP. Wskazał, że w stanie obecnie obowiązującym ustawa o emeryturach pomostowych zał. 2 punkt 9, kwalifikuje do pracy w szczególnym charakterze prace kierowców pojazdów uprzywilejowanych. Prawo o ruchu drogowym art. 53 określa, że pojazdem uprzywilejowanym w ruchu drogowym może być pojazd samochodowy straży gminnych, miejskich. Na ten moment wszystkie radiowozy straży miejskich i gminnych w Polsce są pojazdami uprzywilejowanymi w ruchu. Następnie powołał się na: ustawę o strażach gminnych; ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; ordynację podatkową; ustawę o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego; krajowy system ratowniczo gaśniczy; ustawę o ochronie osób i mienia; rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie form współpracy straży gminnej z policją. Po posiedzeniu przekazano pismo precyzujące przedstawione na posiedzeniu informacje, pismo stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Daniel Pokuta ekspert NSZZ „Solidarność” wskazał, że strażnicy miejscy mają coraz więcej zadań, większe są oczekiwania społeczności lokalnej. Odwołał się do art. 27 ustawy o strażach gminnych, do obowiązków strażnika należy w szczególności podejmowanie interwencji

w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, a także w przypadku naruszenia dóbr osobistych ludzi. Jednocześnie wskazał, że straż spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej wykonując swoje zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli. Następnie wskazał na brak definicji strażnika gminnego oraz odniósł się do sektora prywatnego usług ochroniarskich.

B. Grzybowski wskazał, że straże gminne należą do instytucji bezpieczeństwa publicznego podległych lub nadzorowanych przez samorząd terytorialny.

Marcin Zieleniecki Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej geneza regulacji, którą mamy dzisiaj sięga reformy emerytalnej. Odniósł się do ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prace rozpoczęto od analizy opinii ekspertów z dziedziny medycyny pracy (definicja i wykaz prac w szczególnych warunkach i prac w szczególnym charakterze). Przypomniał ustalenie z ostatniego posiedzenia, aby powrócić do analizy ze strony medycznej. Powiedział o wygasającym charakterze emerytur pomostowych, prawo do emerytury pomostowej przysługuje tym osobom, które rozpoczęły prace w szczególnych warunkach w szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r.

Danuta Koradecka Dyrektor Centralnego Instytutu Ochrony Pracy - Państwowego Instytutu Badawczego powiedziała, że poprzednicy wskazali na wszechstronny opis obowiązków strażnika miejskiego i jego pozycji wśród struktur zabezpieczenia publicznego. Jest to szeroki obszar, który definiuje pozycjonowanie i możliwości funkcjonowania. Wskazała, że podczas wykonywania obowiązków w przypadku zagrożenia, występuje możliwość sięgnięcia po wsparcie służb wyspecjalizowanych, ze strony Policji straży pożarnej, innych służb. Czynności takie jak mandatowanie czy monitorowanie nie spełniają warunków o szczególnym charakterze. Poruszamy się w ramach ustawy o emeryturach pomostowych, która ma charakter przejściowy. Z punktu widzenia medycznego, zagrożenia, których może doświadczyć strażnik miejski, nie mają szczególnego charakteru w stosunku do zagrożeń, które stwarza praca pozostałych pozycji wymienionych w załączniku nr 2. W sprawie pojazdów uprzywilejowanych to raczej były to pojazdy do przewożenia niebezpiecznych materiałów chemicznych, wybuchowych, które mogą na drodze spowodować duże zagrożenie bezpieczeństwa publicznego. Odniosła się do definicji i wskazania na prace wymagające szczególnej odpowiedzialności i sprawności psychofizycznej, która umożliwia należyte wykonywanie w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu publicznemu w tym zdrowiu lub życiu

innych osób, ponieważ nie chodzi o zagrożenie zdrowia i życia samego strażnika gminnego, miejskiego, ale przede wszystkim innych ludzi. Ta możliwość funkcjonowania zmniejsza się z osiągnięciem wieku emerytalnego w skutek pogorszenia się sprawności psychofizycznej związanej z procesem starzenia się. Wskazała sytuacje stałego ekstremalnego obciążenia przy pełnieniu pracy a nie sporadycznego. W zał. 1 ani 2 do ustawy nie znalazły się grupy pracowników ze względu na nie występujące zagrożenie medyczne. Ulokowanie zawodu strażnika miejskiego jest opisane szczegółowo w wielu aktach i świadczy o znaczeniu tej formacji. Natomiast jeśli chodzi o samą emeryturę pomostową to tych argumentów w tym nie odnajduje.

W. Nagel podsumował, że biorąc pod uwagę ustalenia ustawowe i fakt, który dzieli strony (wygasający charakter ustawy). Zaproponował zakończenie wymiany opinii i być może powrót do tematu po wyborach.

Krystyna Mollin ekspert OPZZ wskazała, że obywatel może poprosić o interwencję, to jest różnica, bo czekając na wsparcie można „oberwać”, mówią o tym statystyki. Nie da się odwrócić głowy w drugą stronę, bo za to występuje sankcja. Zagrożenie policjanta na ulicy i w trakcie zabezpieczenia jest dokładnie takie samo jak strażnika gminnego, miejskiego. Jednocześnie wskazała, że obecnie trudno jest o nabór do straży gminnych i miejskich wobec takiego traktowania (ani urzędnik, ani mundurowy). Powiedziała, że albo należy cofnąć strażnikom zadania, które mówią o zapewnieniu bezpieczeństwa albo przyjąć, że ustawa pomostowa ma zastosowanie do wszystkich, którzy na stałe dbają o bezpieczeństwo.

B. Grzybowski powiedział, że obecne ustawodawstwo nie pozwala na pozytywne załatwienie sprawy. Jednak podsumowując wypowiedzi pozostałych central stwierdził, że mają podobny charakter. Ze względu na kalendarz wyborczy do przyjęcia jest propozycja, aby poczekać na rzetelną opinię CIOP.

Marek Babiński Ekspert NSZZ „Solidarność” powiedział, że ustawa o emeryturach pomostowych dotyczyła 1999 r. Do tej pory nie mają analizy zawodu pod kontem występowania czynników szkodliwych. Wskazał punkt 5 międzynarodowej karty policjanta. Odnosząc się do wsparcia policji, powiedział, że opiera się na współpracy, natomiast strażnicy działają jako jednostka samorządowa. Od 2016 r. jako grupa zawodowa prowadzili działania w zakresie zmiany ich ustawy. W lutym 2019 r. został stworzony projekt przedstawiający

kompetencje i organizacje. Zapytał, gdzie są ich warunki socjalne. W ustawie jest zapis o ratowaniu życia i zdrowia lub mienia z narażeniem własnego, np. w momencie zagrożenia wspiera pracownika MOPS-u. Poprosił o analizę zawodu w oparciu o fakty.

B. Grzybowski zwrócił się do D. Koradeckiej o odniesienie się podczas przygotowania analizy do analizy zagrożeń ryzyka zawodowego na podstawie metody IRES i służb mundurowych według STD 882.

D. Koradecka doprecyzowała, że status zawodu nie jest regulowany przez tą ustawę. W tym przypadku mówimy o szczególnym charakterze i szczególnych warunkach.

Ad.3

W. Nagel zwrócił się z prośbą o wskazanie czy przed wakacjami będzie planowane kolejne posiedzenie Zespołu np. w temacie OFE lub PPK.

W. Nagel zamknął posiedzenie Zespołu.

Wojciech Nagel

Przewodniczył posiedzeniu Zespołu

*Sporządziła
Magdalena Gryciuk
Biuro Rady Dialogu Społecznego*